

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2023
ME ZGJEDHJE – SESIONI I
SKEMA E VLERËSIMIT

LËNDA: GJEOGRAFI

Pyetjet me alternativa

Pyetja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Përgjigja e saktë	B	C	B	C	A	A	B	A	B	A
Pyetja	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Përgjigja e saktë	C	B	A	B	D	B	D	C	D	B

Pyetjet me zhvillim

Shënim: Për pyetjet me zhvillim, nxënësi fiton pikët, edhe nëse jep përgjigje të tjera që nuk janë parashikuar në skemë, por që komisioni i quan të sakta.

Pyetja 21 2 pikë

Model përgjigjeje

- Paralelet shërbejnë për të përcaktuar gjerësinë gjeografike, ndërsa meridianët gjatësinë gjeografiko.
- Përmasat e paraleleve ndryshojnë, duke u zvogëluar nga ekuatori në drejtim të poleve, ndërsa meridianët janë të gjithë të barabartë.
- Paralelet tregojnë drejtimin perëndim-lindje ndërsa meridianët veri-jug.
- Etj.

2 pikë Nëse jep dy ndryshime midis paraleleve dhe meridianëve.

1 pikë Nëse jep një ndryshim midis paraleleve dhe meridianëve.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare

Pyetja 22

Model përgjigjeje

a) 1 pikë

Puhia detare OSE Briza detare

1 pikë Nëse emërton erën e treguar në figurë.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare

b) 1 pikë

Shkaku kryesor i formimit të saj është ndryshimi i temperaturës dhe i trysnisë atmosferike midis detit dhe tokës.

1 pikë Nëse tregon shkakun e formimit të erës

0 pikë Nëse përgjigjet gabim OSE nuk përgjigjet fare.

c) **1 pikë**

Sepse uji i detit gjatë ditës është më i ftohtë se toka, kështu që trysnia mbi det është më e madhe sesa mbi tokë dhe era fryn në drejtimin nga deti drejt tokës.

OSE

Trysnia mbi det, ditën është më e lartë sesa mbi tokë.

1 pikë

Nëse tregon pse drejtimi i erës është nga deti drejt tokës

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 23

Model përgjigjeje

a) **1 pikë**

Në gjerësitë gjeografike tropikale:

1 pikë

Nëse përcakton saktë gjerësinë gjeografike

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b) **1 pikë**

- Temperaturat e larta.
- Thatësira e ajrit.
- Avullimi i madh.
- Mungesa e reshjeve.
- Etj.

1 pikë

Nëse jep një nga arsyet.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 24

Model përgjigjeje

a) **1 pikë**

Kufijtë divergjentë

OSE

Kufijtë ndërtues

1 pikë

Nëse emëron saktë kufijtë e pllakave tektonike.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

b) **1 pikë**

- formohet një e çarë e quajtur rift.
- formohen kreshtat mesoqeanike.
- zgjerohet fundi i oqeanit.
- Etj.

1 pikë

Nëse përcakton se çfarë ndodh kur pllakat tektonike largohen nga njëra-tjetra

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 25

Model përgjigjeje

a) **1 pikë**

Shpërndarjen e tërmeteve

OSE

Shpërndarjen e vullkaneve

1 pikë

Nëse përcakton saktë dukurinë gjeografike.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b) **1 pikë**

Zona përreth Paqësorit ku ndodhin 80% e të gjithë tërmeteve në botë.

OSE

Unaza e Zjarrtë e Paqësorit ku ndodhen 80% e vullkaneve.

1 pikë Nëse identifikon zonën ku dukuria është më e përhapur.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 26 2 pikë**Model përgjigjeje**

- Singapori
- Malajzia
- Indonezia
- Etj

2 pikë Nëse rendit dy nga shtetet.

1 pikë Nëse rendit një nga shtetet.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

Pyetja 27 3 pikë**Model përgjigjeje**

- *Pozita gjeografike:* Evropa Perëndimore ka dalje të gjerë në Oqeanin Atlantik dhe detet e tij duke mundësuar lidhjen me rajonet fqinje e më gjerë
- Etj.
- *Relievi:* Relievi i rajonit është i larmishëm, ku ndërthuren malet me moshë të vjetër me zona të ulta fushore.
- Etj.
- *Rrjeti lumor:* Relievi lumor është mjaft i dendur dhe në pjesën më të madhe lumenjtë janë të lundrueshëm **OSE** Lumenjtë e shumtë mundësojnë një rrjet të dendur të rrugëve të brendshme ujore
- Etj.

3 pikë Nëse identifikon tri tiparet dalluese të rajonit të Evropës Perëndimore

2 pikë Nëse identifikon dy nga tiparet dalluese të rajonit të Evropës Perëndimore

1 pikë Nëse identifikon një nga tiparet dalluese të Evropës Perëndimore

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 28**Model përgjigjeje**a) **1 pikë**

Niveli i lindjeve OSE Niveli i vdekjeve OSE Emigracioni

1 pikë Nëse rendit një nga faktorët;

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b) **1 pikë**

Rritja e popullsisë është e shpejtë.

1 pikë Nëse paraqet saktë rritjen e popullsisë mbështetur në formën e piramidës.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

c) **1 pikë**

- Niveli i lindjeve është i lartë (baza e piramidës është e gjerë.

- Moshja e tretë e popullsisë paraqitet në numër më të vogël.

- Mbizotëron grupmosha nën moshën e punës (0-14 vjeç).

- Etj

1 pikë Nëse jep një argument që mbështet përgjigjen e dhënë

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

Pyetja 29   **3 pikë****Model përgjigjeje**

- *Sektori i parë e ekonomisë*: ekonomia bujqësore, pylltaria, peshkimi etj.
- *Sektori i dytë i ekonomisë*: industria, energjitika, ndërtimtaria etj.
- *Sektori i tretë i ekonomisë*: shërbimet, tregtia, transporti, turizmi, artizanati etj.

- 3 pikë**   Nëse përcakton aktivitetet për tri sektorët e ekonomisë.
2 pikë   Nëse përcakton aktivitetet për dy nga sektorët e ekonomisë.
1 pikë   Nëse përcakton aktivitetin për një nga sektorët e ekonomisë.
0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
-

Pyetja 30   **3 pikë****Model përgjigjeje**

- Ultësira e Evropës Lindore **OSE** Fusha Ruse.
- Obi **OSE** Jenisej **OSE** Lena etj.
- Klima me karakter kontinental.

- 3 pikë**   Nëse përcakton saktë tri veçoritë.
2 pikë   Nëse përcakton saktë dy nga veçoritë.
1 pikë   Nëse përcakton saktë një nga veçoritë.
0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare
-

Pyetja 31a)   **1 pikë**

Lumi Rio Grande.

- 1 pikë**   Nëse emërton kufirin natyror.
0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

b) Huron **OSE** Erie **OSE** Ontario **OSE** i Sipërm **OSE** Miçigan.

- 1 pikë**   Nëse emërton një nga pesë Liqenet e Mëdha.
0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

c) Gadishulli i Labradorit.

- 1 pikë**   Nëse emërton saktë gadishullin.
0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare
-

Pyetja 32   **3 pikë****Model përgjigjeje**

- Ndalimi i lëvizjes së lirë të njerëzve deri në vitin 1990.
- Kushtet e vështira të jetesës në zona malore.
- Mungesa e infrastrukturës rrugore, shëndetësore, arsimore etj.
- Niveli i lartë i papunësisë për shkak të mbylljes së aktiviteteve ekonomike industriale.
- Etj.

- 3 pikë**   Nëse rendit tri nga faktorët
2 pikë   Nëse rendit dy nga faktorët
1 pikë   Nëse rendit një nga faktorët
0 pikë   Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare
-

Pyetja 33**3 pikë****Model përgjigjeje**

- Përbëhet nga shkëmbinj magmatikë.
- Gjendet minerali i bakrit.
- Dimri i ftohtë dhe vera e freskët.
- Malet kryesore janë Bjeshkët e Tërbunit dhe Kushnenit, Krabi, Maja e Malit, Munella etj.
- Ndër gropat përmendim ato të Iballës dhe Pukës.
- Luginat kryesore lumore ajo e Fanit të Madh dhe të Vogël.
- Kurrizet malore kanë shpërndarje rrezore.
- Etj.

3 pikë Nëse jep tri nga karakteristikat.**2 pikë** Nëse jep dy nga karakteristikat.**1 pikë** Nëse jep një nga karakteristikat.**0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.**Pyetja 34****3 pikë****Model përgjigjeje**

Bregdeti i Adriatikut	Bregdeti i Jonit
Bregdet i tipit të ulët ranor.	Bregdet i tipit të lartë shkëmbor.
Bregdet i tipit të grumbullimit.	Bregdet i tipit gërryes, (abraziv).
Formohen plazhet ranore, deltat, lagunat e kënetat	Formohen brigjet e thepisura, plazhet kryesisht zallore dhe falezat
Etj.	Etj.

3 pikë Nëse shkruan tri ndryshime mes tipeve të bregdeteve.**2 pikë** Nëse shkruan dy nga ndryshimet mes tipeve të bregdeteve.**1 pikë** Nëse shkruan një nga ndryshimet mes tipeve të bregdeteve.**0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.**Pyetja 35****Model përgjigjeje**a) **1 pikë**

Drejtimi rrezor.

1 pikë Nëse përcakton saktë drejtimin e relievit.**0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.b) **1 pikë**

- Mbizotërimit të shkëmbinjve të fortë, si gëlqerorët.
- Shkëputjeve tektonike.
- Lëvizjeve të fuqishme diferencuese.
- Veprimtarisë së faktorëve të jashtëm si karsti, bora, akulli.
- Etj.

1 pikë Nëse përcakton arsyen se pse relievi është i ashpër e i copëtuar**0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

c)

Lugina e Shalës **1 pikë****1 pikë** Nëse gjen kufirin natyror.**0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.